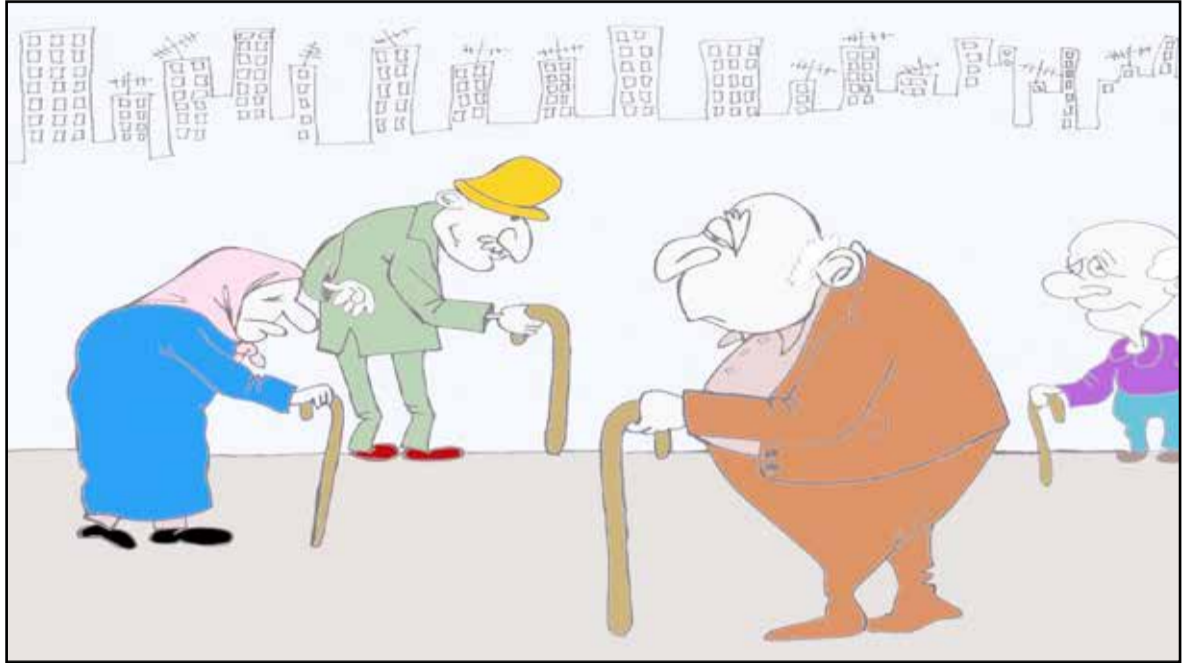

دلایل مترتب بر اینکه «رشد جمعیت ایران تا ۳۰ سال دیگر صفر می‌شود»، چیست؟

شلوار تنگ، نقشه پنتاگون یا نقش آفرینی اقتصاد؟!

ریحانه جولایی

مدتی است که بحث کاهش جمعیت ایران و سالخورده‌گی کشور داغ شده و هر روز آمارهایی از مسئولان کشور مبنی بر کاهش زادوولد منتشر می‌شود و همین مسئله باعث نگرانی مسئولان شده است. جمعیت سرمایه اصلی هر کشور است و توسعه و رونق اقتصادی در همه جوامع متأثر از جمعیت جوان و مولدان خواهد بود، نرخ باروری و عوامل کاهنده و فرابنده آن در جوامع برای حفظ جمعیت جوان و مولد بسیار حائز اهمیت است و توجه به این نکته کلیدی جمعیت را جوان نگه می‌دارد؛ اکنون که پاندمی کرونا نیز کل جمعیت دنیا را تحت‌الشعاع قرار داده، حفظ باروری و جمعیت جوان در جوامع سخت‌تر نیز شده است، چرا که عوامل بسیاری از جمله اقتصاد، فرهنگ، اجتماع، جنگ و بسیاری عوامل دیگر تهدید کننده جمعیت بوده و اکنون پاندمی کرونا به یک باره این بحث را با مشکلات فراوانی روبرو کرده است.

چرا جمعیت ایران کم شده است؟
بحث کاهش جمعیت ایران سال‌هاست که مطرح شده و موضوع تازه‌ای نیست؛ هر چند به‌تازگی زیاد در مورد آن گفته شده است. جمعیت و دگرگونی‌های باروری در گذشته، حال و آینده از متغیرهای اساسی سیاست‌گذاری و طراحی برنامه‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور است، و یکی از شاخص‌های کلیدی جمعیت، میزان باروری کلی (TFR) یعنی تعداد متوسط کودکان متولد شده از یک زن تا پایان دوره فرزندآوری است.

نرخ جایگزینی یا نرخ باروری در حد جانمایی نیز شاخص مهم دیگری است که برای این منظور داشتن متوسط ۲.۱ فرزند برای هر زوج لازم است و به

عبارتی لازم است تا هر ۱۰ زن حداقل ۲۱ فرزند به دنیا بیاورند تا فرزندانش بتوانند جانشین والدین خود شوند. طی سال‌های اخیر نرخ باروری کلی در کشور ما زیر حد جانشینی بوده و روند کاهشی در این زمینه همچنان ادامه دارد، سطح باروری خیلی پایین برای مدت طولانی می‌تواند منجر به کاهش جمعیت جوان و سالخورده‌گی جمعیت و کاهش نیروی کار و رشد منفی جمعیت شود.

در سال‌های اخیر اما جوانان علاقایی به بچه‌دار شدن ندارند. ندرتاً چند سال پیش در گزارشی آمده بود بسیاری از جوانان ترجیح می‌دهند به‌جای بچه‌دار شدن از حیوانات خانگی نگهداری کنند و هزینه‌های بچه را صرف نگهداری حیوانات خانگی خود کنند. بسیاری می‌گویند شرایط اقتصادی و اجتماعی سال‌های اخیر بچه‌دار شدن کاری غیرمنطقی است و گروهی هم معتقدند اگر از کشور خارج شوند و بتوانند زندگی خوبی در کشوری دیگر داشته باشند آن زمان اقدام به بچه‌دار شدن می‌کنند. از عوامل دیگر می‌توان به کاهش آمار ازدواج و افزایش متوسط سن ازدواج در زنان و مردان، افزایش فاصله بین ازدواج و تولد فرزند اول و افزایش فاصله بین بارداری‌ها اشاره کرد، بر اساس اطلاعات موجود فاصله بین ازدواج و تولد فرزند اول حدود ۳.۵ سال و میانگین فاصله زمانی بین فرزند اول و دوم و نیز دوم و سوم حدود ۵.۵ سال برآورد شده است و با توجه به روند صعودی متوسط سن ازدواج در کشور در سال‌های اخیر تأخیر طولانی در تولد فرزند اول و فرزندانی بعدی سبب خواهد شد که فرصت‌های مناسب برای بارداری از دست برود که این امر به نوبه خود محدود شدن فرزندآوری را به دنبال دارد و همچنین اگر زوج‌ها در آغاز زندگی دارای مشکلات ناباروری باشند، ایجاد فاصله طولانی بین ازدواج و تولد اولین فرزند موجب

خواهد شد که مشکل ناباروری برای مدت طولانی‌تری از نظر پوشیده بماند و درمان‌های بعدی را نیز با مشکلات بیشتری روبرو کند. رواج پدیده تک‌فرزندی یکی دیگر از عوامل کاهش باروری است و بر اساس آمارها حدود ۱۹ درصد خانواده‌ها تک‌فرزند هستند و پدیده تک‌فرزندی در آینده‌ای نه‌چندان دور می‌تواند صدمات سنگین و جبران‌ناپذیری را بر بیکره جامعه ایرانی وارد کند، موانع اقتصادی نیز عامل دیگری است که بر کاهش آمار ازدواج و فرزندآوری جوانان مؤثر است و یکی از علت‌های تک‌فرزند شدن خانواده‌ها نیز مشکلات اقتصادی است، چرا که بیشتر زوج‌های جوان از ترس عدم توانایی اقتصادی بچه‌دار شدن را به تأخیر می‌اندازند و یا تک‌فرزند را ترجیح می‌دهند.

یک نماینده مجلس!
همان‌طور که گفته شد، این موضوع باعث شده است تا مسئولان کشور از کارشناسان حوزه بهداشت تا جمعیت و حتی نمایندگان مجلس در این رابطه صحبت کنند. همین چند روز پیش بود که سخنان جلالی یکی از نمایندگان مجلس رسانه‌ای شد.

فاطمه محمدی یکی نامی آشناست، نماینده مجلس است که اظهاراتش حاشیه‌ساز است و ابایی از واکنش‌ها ندارد. محمدی پس از ورود به مجلس یازدهم، با اظهار نظرهایی خاص، به‌تدریج توجه رسانه‌ها و کاربران فضای مجازی را به‌سوی خود برگزیده و بیشتر حرف‌های او در حوزه زنان و خانواده‌هاست. از اظهار نظرهای ایشان درباره مسئله رشد جمعیت به‌عنوان دغدغه‌های مهم که کارشناسان هم به‌درستی به آن اشاره می‌کنند، می‌توان به این اشاره کرد که او دلیل افزایش سرطان خانم‌ها را کاهش باروری آنان دانسته و از برنامه پنتاگون

چند سال پیش در گزارشی آمده بود بسیاری از جوانان ترجیح می‌دهند به‌جای بچه‌دار شدن از حیوانات خانگی نگهداری کنند و هزینه‌های بچه را صرف نگهداری حیوانات خانگی خود کنند

برای واردات جمعیت از هند و بنگلادش به ایران حرف زده است؛ حرف‌هایی که تا حدی اصل مسئله کاهش رشد جمعیت را به‌محاق برده است و به‌عنوان یک سوژه با مژه در رسانه‌ها دست به‌دست می‌شود. در چنین روزهایی که تمام جامعه با مشکلات اقتصادی و معیشتی دست و پنجه نرم می‌کنند محمدیگی اما اظهار نظرهای جالبی کرده است. ماجرا از این قرار است؛ او چندین پیش‌بینی کرده بود: «جنگ جمعیتی برنامه‌ریزی شده است و جوانان نباید اجازه دهند برنامه پنتاگون در مورد جمهوری اسلامی اجرا شود.» او همچنین گفته: «هیچ خانواده‌ای راضی به این نیست که صاحب فرزند شود اما وضعیت اقتصادی‌اش بدتر شود. چرا که خداوند به دلیل به‌دنیا آمدن فرزندانش گشایش در خانواده‌ها ایجاد می‌کند و طبق وعده خداوند وسعت قلب و وسعت روزی نصیب خانواده‌هایی می‌شود که فرزند به دنیا آورند بحران معیشتی فعلی و وضعیت اقتصادی با صاحب فرزند شدن و تنظیم سیاست‌های اقتصادی می‌توانیم کاری کنیم که کشورمان در ۵ سال آینده روی خوش ببیند و اگر از این فرصت طلایی (۵-۶ ساله) استفاده نکنیم طوری سیاه‌چاله جامعه را خواهد بلعید که طبق پیش‌بینی پنتاگون، ایران مجبور خواهد شد از هند، پاکستان، فیلیپین و بنگلادش جمعیت وارد کند.»

شلوار تنگ باعث عقیم شدن می‌شود

دبیر کمیسیون فرهنگی مجلس با هشدار نسبت به کاهش جمعیت، دخترها و پسرها را از پوشیدن لباس‌های چسبان منع کرده و شلوار تنگ را باعث بانی ناباروری دانسته است. حسین جلالی، ابراز نگرانی کرده که ایران به‌زودی به پیرترین کشور دنیای تبدیل شود. او خبر داده که طرح «جمعیت و تعالی خانواده» به‌زودی و برای تصویب به هیات رئیسه تقدیم می‌شود.

او نوع لباس افراد و تغییر سبک پوشش را عامل مهمی در افزایش ناباروری دانسته و گفته است: «لباس‌های چسبان مخصوصاً در حوزه شلوار برای پسر و دختر باعث عقیم شدن می‌شود.» نماینده فسنجان در توضیح این مدعا به تحت فشار قرار گرفتن اندام‌های باروری در لباس تنگ اشاره کرده و هم‌زمان وزارت بهداشت را سرزنش کرده که در آموزش‌هایش، راه‌کارهای جلوگیری از بچه‌دار شدن را تبلیغ می‌کند.

جلالی، کمک‌های دولتی به خانواده‌های ۵ نفری را نیز مصداق رسمیت بخشیدن به سه‌فرزند در هر خانواده دانسته و گفته است: «بچه‌چهارم ناخوانده است، خارج از کوبن است... قوانین مابچه‌چهارم را اساساً حساب نمی‌کنند. معنی این قوانین این است که شما فرزندآوری نداشته باشید.»

افزایش سقط جنین به دلیل مشکلات اقتصادی

محمد مهدی تندگویان، معاون ساماندهی امور جوانان وزارت ورزش و جوانان هم یکی از افرادی است که به‌واسطه سمت خود در رابطه با این موضوع اظهار نظرهای زیادی کرده است. او کمی پیش‌تر به این قضیه اشاره کرده بود که کاهش جمعیت سال‌های اخیر ایران به دلیل مشکلات شدید اقتصادی است. او در واکنش به اینکه شیوع کرونا چند باعث شده که آمار ازدواج کاهش یابد، گفت: «در این خصوص نه آمار قطعی داریم و نه پایش مناسبی صورت گرفته است که بتوانیم بر اساس آمار گزارش دهیم، اما مادر این خصوص هشدار می‌دهیم و معتقدیم باید فکر اساسی برای آن کرد.»

این مقام مسئول همچنین ادعا کرده است که مشکلات اقتصادی باعث افزایش «سقط جنین» هم می‌شود. به گفته تندگویان از آنجاکه مشکلات اقتصادی فراوان است، ممکن است افزایش سقط جنین را در پی داشته باشیم. او در ادامه بیان کرده: «حتی ممکن است بیرون گذاشتن نوزادان یا معامله کودکان را مشاهده کنیم که بعضاً آگهی‌های خرید و فروش نوزاد را می‌بینیم که این یک هشدار است؛ یعنی حتی اگر بگوییم ممکن است در

معاون سازمان ورزش و جوانان از آنجاکه مشکلات اقتصادی فراوان است، ممکن است افزایش سقط جنین یا حتی بیرون گذاشتن نوزادان یا معامله کودکان را در پیش داشته باشیم

دوران قرنطینه کرونا مولد افزایش پیدا کند، این نگرانی را که مولد تبدیل به آسیب‌های اجتماعی این‌گونه شوند، داریم.»

رشد جمعیتی کشور در سال ۲۰۵۰ به صفر می‌رسد

فارغ از تمام آمار و اظهار نظرهای عجیب و غریب که این روزها یاد می‌شوند، موضوع اصلی کاهش و پیری جمعیت در آینده است. روز گذشته رئیس سازمان بهزیستی کشور هشدار داد که رشد جمعیتی کشور در سال ۲۰۵۰ به صفر می‌رسد در حالی که نمودار رشد جمعیتی جهان تا سال ۲۰۹۹ به صفر نخواهد رسید. وحید قبادی دانا همچنین گفته است که تقریباً ۱۰ درصد جمعیت کنونی کشور را سالمندان تشکیل می‌دهند و استان‌های گیلان، مازندران و تهران دارای بیشترین میانگین سنی در کشور هستند. کاهش جمعیت اما تبعاتی برای هر جامعه به همراه دارد. از جمله آثار منفی کاهش جمعیت، تغییر ساختار جمعیت و به‌اصطلاح، پیر شدن جمعیت کشور و در نتیجه، عدم رشد و توسعه اقتصادی است. اگر دولتی بخواهد در خدمت مردم و در تلاش برای توسعه اقتصادی جامعه باشد و همه توان و ظرفیت منابع ملی، سرمایه و زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری را به‌درستی به کار گیرد، افزایش جمعیت عاملی برای شتاب‌رشد توسعه اقتصادی است؛ زیرا مهم‌ترین نیاز اولیه توسعه اقتصادی، وجود نیروهای جوان، فعال و کارآمد است. بنابراین، کاهش جمعیت موجب پیری جمعیت می‌شود که خود مانعی برای رشد و توسعه اقتصادی خواهد بود.

از دیگر تبعاتی که در اینجامی‌توان به آن اشاره کرد پیری و بی‌نشاطی جامعه، آسیب‌های اخلاقی و تربیتی، انقطاع نسل، اختلال در جامعه‌پذیری و ارتباط بچه‌های متولد شده در خانواده‌های کم‌جمعیت، معضلات روحی و روانی نسل آینده به دلیل بهره‌مند نبودن از موهبت‌های اجتماعی خوب‌سازندگی (شامل برادران، خواهران، عموها، خاله‌ها، عموها، دایی‌ها و...)، هزینه‌های نگهداری سالمندان، کاهش جمعیت جوان و نخبه‌ی کشور و بسیاری مسائل دیگر است که شرح بیشتر آن‌ها در این گزارش نمی‌گنجد.

از گوشه و کنار

توصیه محیط‌زیست تهران:

کودکان و سالمندان از فعالیت در فضای باز خودداری کنند

در پی تشدید آلودگی هوای پایتخت اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان تهران با صدور اطلاعیه‌ای از بیماران قلبی و ریوی، سالمندان و کودکان خواست که از فعالیت بدنی در فضای باز خودداری کنند. به گزارش ایسنا در اطلاعیه آمده است: «بر اساس اطلاعات دریافت شده از ایستگاه‌های سنجش آلودگی هوای شهر تهران، منتهی به ساعت ۸ صبح روز چهارشنبه (۲۳ مهرماه) متوسط شاخص کیفیت هوای تهران در ۲۴ ساعت گذشته ۱۲۱ و آلاینده اصلی ذرات معلق با قطر کمتر از ۲.۵ میکرون و کیفیت هواد در شرایط ناسالم برای گروه‌های حساس قرار داشته است. بر اساس هشدار شماره ۴۸ اداره کل هواشناسی استان تهران در تاریخ ۲۱ مهرماه مبنی بر سکون نسبی جو، پایداری هوا و انباشت آلاینده‌ها تا ظهر پنجشنبه (۲۴ مهرماه) و احتمال ورود به شرایط ناسالم در روزهای آتی، توصیه می‌شود کلیه بیماران قلبی و ریوی، سالمندان و کودکان از فعالیت بدنی در فضای باز خودداری کنند.»

توضیح پلیس فتا درباره ارسال کلیپ‌های مومو برای دانش‌آموزان

رئیس مرکز تشخیص و پیشگیری از جرائم سایبری پلیس فتا ناجا با اشاره به ارسال کلیپ‌های مومو برای برخی کاربران به‌خصوص دانش‌آموزان گفت: والدین در این خصوص دقت بیشتری داشته باشند و تهدیدات ارسال کنندگان کلیپ‌های مومو را جدی‌تر ندانند و با اطلاع به فرزندانشان خود منتقل نکنند. به گزارش ایلنا، علی محمد رجعی در تشریح این خبر اظهار کرد: در صورت برخورد فرزندانشان با محتوای مومو با آن‌ها صحبت کرده و نگرانی آن‌ها را کاهش دهند چرا که والدین در کم‌بختی نسبت به تهدیدات فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی دارند. او در تشریح این موضوع گفت: مومو یک اکانت واتس‌آپ است که در ابتدا کاربر یک لینک تماس از سوی مومو دریافت و پس از شروع به گفت‌وگو از سوی حساب کاربری مومو فرد به رفتارهای خطرناک دعوت می‌شود.

هشدار پلیس در مورد اخاذی در پوشش جرمه نقدی کرونا

سرپرست پلیس پیشگیری تهران بزرگ‌نسبت به سوءاستفاده و اخاذی از مردم در پوشش جرمه ماسک، کرونا و... هشدار داد. به گزارش ایسنا، جلیل موقوفه‌ای در این باره گفت: اگر افراد در پوشش امور جرمه یا بازرسی به آنان مراجعه کرده و قصد داشتند با دستگاه سیار کارت خوان، به شکل نقدی و... آنان را جرمه کنند، به‌هیچ‌عنوان فریب آنان را نخوردند و موضوع را به پلیس گزارش دهند.

مدعیان بی‌اثری تحریم‌ها گزارش هلال احمر را تحویل بگیرند

معاون رئیس جمهوری در امور زنان و خانواده در توییتی، با مخاطب قرار دادن کسانی که تحریم‌های ظالمانه آمریکا علیه ایران را بی‌تاثیر می‌دانند، نوشت: عجلان گزارش هلال احمر را تحویل بگیرند. به گزارش ایرنا، معصومه ابتکار در این پیام با اشاره به توییت هلال احمر ایران مبنی بر اینکه «هفته دو میلیون دوز #واکسن# آفلوآنزابر عهده #هلال احمر است که متناسفانه چند روز قبل بانک شهر که بانک واسط ارزی برای تهیه واکسن بود از سمت دولت آمریکا تحریم شد و واکسن‌ها به دست هلال احمر نرسید، تلاش می‌شود از طریق واسطه‌هایی در کشورهای مجاور این مشکل حل شود»، نسبت به ادعای بی‌تاثیری تحریم‌ها بر عملکرد دولت واکنش نشان داد.

آسیب دیدگان بینایی؛ ۱۳ درصد معلولان تحت پوشش بهزیستی

وحیدقبادی دانا، رئیس سازمان بهزیستی کشور گفت: بهزیستی کشور به ۲۰۳ هزار نفر از افراد دارای معلولیت بینایی در کشورمان خدمت‌رسانی می‌کند که ۱۳ درصد کل معلولان تحت پوشش بهزیستی را تشکیل می‌دهد.

تشکیل می‌شود و یک کلاس هم داخل کانکس است. مدیرکل نوسازی آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان گفت: طبق پروتکل‌ها ۵۰ درصد از دانش‌آموزان به خاطر کرونا و فاصله‌گذاری اجتماعی در کلاسها حضور ندارند. در این بازه زمانی دانش‌آموزان در کجا درس خواهند خواند؟ گفت: مجبورند با همان فضای کانکسی سر کنند. آنها مدرسه کانکسی و سنگی دارند و تازمان ساخت از این استفاده می‌کنند. من بعد از آن کلیپ با آموزش و پرورش تماس گرفتم و به من گفتند، یک کلاسشان داخل یکی از اتاق‌های مسجد

برگزاری کلاس درس در فضای سنگی، کانکس و یکی از اتاق‌های مسجد

مشابه مدرسه خاش بسیار است

مدیرکل نوسازی آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان در واکنش به وضعیت نامطلوب مدرسه روستای گواتامک گفت: نمونه‌های مشابه بسیاری از این مدرسه وجود دارد، اما اکنون بخاطر کلبی که از این روستا پخش شده، خیرین زیادی اعلام آمادگی کردند تا در این منطقه مدرسه بسازند. «رضا سرحدی‌نیا» در گفت‌وگو با ایلنا در خصوص وضعیت نامناسب دانش‌آموزان مدرسه روستای گواتامک در شهرستان خاش توضیح داد: مدرسه‌ای که در گواتامک حوزه خاش است، در واقع انتهای حوزه آموزشی ایراندگان خاش قرار دارد که منطقه سخت‌گذری است. این منطقه ۸۰ دانش‌آموز دارد که برای این تعداد چند سال قبل کانکس فرستاده شده، علاوه بر آن یک فضای سنگی هم هست که دانش‌آموزان در آن در حال تحصیل هستند. وی افزود: این روستا دو معلم دارد و با این دو معلم مدرسه سازی فعالیت داشته، توافق مناسبی برای دانش‌آموزان است و نه فضای سنگی، اما این واقعیتی است که در استان سیستان و بلوچستان وجود دارد. مدارس روستاها علی‌رغم همه تلاش‌هایی که می‌شود کمبودهای زیادی دارند. وی تأکید کرد: نمونه‌های مشابه زیادی از مدرسه گواتامک در استان هستند، اما کلبی که از این روستا منتشر شد، خیرین زیادی اعلام آمادگی کردند و تماس گرفتند. به زودی عملیات اجرایی احداث مدرسه گواتامک شروع خواهد شد و مشکلات در این

گفت‌وگوی خبری